

T. B. M. M.

(S. Sayısı : 86)

Türkiye Cumhuriyeti ile Tunus Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/295)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : K.K.Gn.Md.07/196-1311/06490

16.12.1991

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Önceki yasama döneminde hazırlanıp Başkanlığınıza sunulan ve İçtüzüğü'nün 78 inci maddesi uyarınca hükümsüz sayılan ilişik listede adları belirtilen kanun tasarılarının yenilenmesi Bakanlar Kurulunca uygun görülmüştür.

Gereğini arz ederim.

Süleyman Demirel

Başbakan

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : K.K.Gn. Md. 07/101-188/04720

17.7.1991

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arz Bakanlar Kurulunca 11.7.1991 tarihinde kararlaştırılan "Türkiye Cumhuriyeti ile Tunus Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ekte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

A. Mesut Yılmaz

Başbakan

GEREKÇE

Yatırımın karşılıklı teşviki ve korunması anlaşmalarının esas amacı, taraf ülkeler arasında sermaye ve teknoloji akımının teşviki ve yatırım faaliyetlerinin ilgili ülkenin hukuk düzeni içinde nasıl korunduğunu tespit etmektir.

Bilindiği üzere, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından onaylanan 6 ncı 5 yıllık Kalkınma Planı ve onu izleyen yıllık programların en önemli ilkeleri arasında, ülke ekonomisinin dışa açılması, ve bu bağlamda müteşebbis ve sermaye gücünün dış ülkelere, yabancı sermaye ve teknolojisinin ülkemize gelmesi, böylece ülke ekonomisinin Dünya Ekonomisi ile entegre edilmesi öngörülmüştür.

Bu çerçevede, ülkemizde yatırım yapan yerli ve yabancı sermayenin çalışma esaslarını geliştirmek ve teşvik etmek amacıyla çeşitli kanunlara paralel olarak, yatırım ve ticarî ilişkilerimizin yoğun olduğu ülkelerle, 1961 yılında başlatılan yatırımların karşılıklı teşviki ve korunması anlaşmalarının imzalanmasına hız verilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti ve Tunus Cumhuriyeti arasında sermaye ve teknoloji akımını hızlandırmak amacıyla imzalanan, Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmasının esasları şöyle özetlenebilir.

1. Türkiye ve Tunus'da uygulanan yabancı sermaye ve kambiyo mevzuatına açıklık kazandırmak ve karşılıklı tanıtılmasına imkân vermek,
2. Türkiye ve Tunus'da sermayenin kamulaştırma ve devletleştirme yönünden tabi olacağı muamele ve sahip olacağı hak ve imkânları tespit etmek,
3. Yatırımlarla ilgili olarak, her iki ülke arasında veya bu ülkelerdeki yatırımcı ile ev sahibi ülke yönetimleri arasında çıkabilecek ihtilafların çözüm yollarını tespit etmektir.

Bu Anlaşma, Türk özel teşebbüsüne Tunus'ta, Tunus özel teşebbüsüne Türkiye'de karşılıklı ekonomik ve yasal güvence verirken, ilgili ülkeye maddî ve manevî yönden ilave herhangi bir yük getirmemektedir.

Dışişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışişleri Komisyonu

Esas No. : 1/295

Karar No. : 15

1.4.1992

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Cumhuriyeti ile Tunus Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı 18.3.1992 tarihli 5 inci birleşiminde Dışişleri Bakanlığı, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı temsilcilerinin katılmalarıyla görüşülmüştür.

Türkiye ve Tunus'da uygulanan yabancı sermaye ve kambiyo mevzuatına açıklık kazandırmak, her iki ülkede sermayenin kamulaştırma ve devletleştirme yönünden sahip olacağı hak ve imkânları belirlemek, iki ülke yönetimi arasında çıkabilecek ihtilafların çözüm yollarını tespit etmek amacıyla güden tasarı, Komisyonumuzca uygun görülerek aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Plan ve Bütçe Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Ali Dinçer
Ankara
Üye
Sait Kemal Mimaroğlu
Ankara
Üye
Arslan Adnan Türkoğlu
Çorum
Üye
Muzaffer Demir
Muş

Başkanvekili
Fethi Akkoç
Bursa
Üye
Tunç Büğet
Aydın
Üye
Erkut Şenbaş
İzmir
Üye
İrfan Demiralp
Samsun

Üye
Halil Başol
Tekirdağ

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Plan ve Bütçe Komisyonu
Esas No. : 1/295
Karar No. : 44

14.5.1992

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 17.7.1991 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça önhavalesi uyarınca Dışişleri Komisyonunda görüşüldükten sonra, Komisyonumuza havale edilen “Türkiye Cumhuriyeti ile Tunus Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı” Komisyonumuzun 13.5.1992 tarihinde yaptığı 38 inci birleşiminde hükümeti temsilen Devlet Bakanı Ömer Barutçu'nun Başkanlığında, Dışişleri, Maliye ve Gümrük Bakanlıkları ile Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı temsilcilerinin katılmalarıyla incelenip görüşülmüştür.

Bilindiği gibi, Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planının ve onu izleyen Yıllık Programların en önemli ilkeleri arasında; ülke ekonomisinin dışa açılması ve bu çerçevede, müteşebbis ve sermaye gücünün dış ülkelere, yabancı sermaye ve teknolojinin de ülkemize getirilmesi suretiyle ülke ekonomisinin dünya ekonomisi ile entegre edilmesi öngörülmektedir.

Tasarı ile, ülkemizde ve Tunus Cumhuriyetinde uygulanan yabancı sermaye ve kambiyo mevzuatına açıklık kazandırmak, her iki sermayenin kamulaştırılmaları sırasında tabi olacağı muamele ve sahip olduğu hakları tespit etmek ve yatırımlarla ilgili olarak; iki ülke veya iki ülke yatırımcıları arasında çıkabilecek ihtilafların çözüm yollarını tespit etmenin amaçlandığı anlaşılmaktadır.

Hükümet adına yapılan açıklamalardan sonra tasarı Komisyonumuzca da benimsenerek maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Dışişleri Komisyonunca aynen kabul edilen tasarıнын 1 inci maddesi ile yürürlük ve yürütmeye ilişkin 2 ve 3 üncü maddeleri Komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
İlyas Aktaş
Samsun
Sözcü
Mahmut Öztürk
Aksaray
Üye
Veli Andaç Durak
Adana
Üye
Mehmet Nedim Budak
Ankara
Üye
Hüseyin Balyalı
Balıkesir
Üye
Zeki Ergezen
Bitlis
(İmzada bulunamadı)
Üye
Yılmaz Ovalı
Bursa
Üye
M. Hâluk Müftüler
Denizli
Üye
Nami Çağan
İstanbul
(İmzada bulunamadı) ...
Üye
Z. Selçuk Maruflu
İstanbul
Üye
Alaettin Kurt
Kocaeli

Üye
Mehmet Ali Yavuz
Konya

Üye
Refaidin Şahin
Ordu
Üye
İbrahim Kumaş
Tokat

Başkanvekili
İrfan Gürpınar
Kırklareli
Kâtip
Haydar Oymak
Amasya
Üye
Halil Demir
Aksaray
Üye
Veyysel Atasoy
Antalya
Üye
Melih Pabuççuoğlu
Balıkesir
Üye
Necmi Hoşver
Bolu

Üye
Adnan Keskin
Denizli
Üye
Nihat Matkap
Hatay
Üye
Adnan Kahveci
İstanbul

Üye
Rıfat Serdaroğlu
İzmir
Üye
Mustafa Ünal
Konya
(İmzada bulunamadı)
Üye
Ekrem Pakdemirli
Manisa
(İmzada bulunamadı)
Üye
Hasan Peker
Tekirdağ
Üye
Koray Aydın
Trabzon



HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

Türkiye Cumhuriyeti ile Tunus Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 29 Mayıs 1991 tarihinde İstanbul'da imzalanan Türkiye Cumhuriyeti ile Tunus Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

A. Mesut Yılmaz

Başbakan

Devlet Bakanı ve Başb. Yrd.

E. Pakdemirli

Devlet Bakanı

M. R. Taşar

Devlet Bakanı

M. V. Dinçerler

Devlet Bakanı

İ. Aküzüm

Devlet Bakanı

S. Aras

Devlet Bakanı

M. Çevik

Devlet Bakanı

B. Sönmez

Adalet Bakanı

Ş. Şeker

İçişleri Bakanı

M. Kalemli

Maliye ve Gümrük Bakanı

A. Kahveci

Bayındırlık ve İskân Bakanı

H. Örüç

Ulaştırma Bakanı

İ. Özdemir

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

M. Emiroğlu

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

M. Arıcı

Turizm Bakanı

B. Akarcalı

Devlet Bakanı

F. Kurt

Devlet Bakanı

İ. Aykut

Devlet Bakanı

K. İnan

Devlet Bakanı

C. Tuncer

Devlet Bakanı

E. Koçak

Devlet Bakanı

E. C. Gülpinar

Devlet Bakanı

A. T. Özdemir

Millî Savunma Bakanı

H. B. Doğu

Dışişleri Bakanı

İ. S. Giray

Millî Eğitim Bakanı

A. Akyol

Sağlık Bakanı

Y. Eryılmaz

Tarım Orman ve Köyişleri Bakanı

İ. Tuncay

Sanayi ve Ticaret Bakanı

R. K. Yücelen

Kültür Bakanı

G. Maras

**DIŞIŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL
ETTİĞİ METİN**

**Türkiye Cumhuriyeti ile Tunus Cumhuriyeti
Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Ko-
runmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanması-
nın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı**

MADDE 1. — Tasarının 1 inci mad-
desi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci madde-
si Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü mad-
desi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

**PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KA-
BUL ETTİĞİ METİN**

**Türkiye Cumhuriyeti ile Tunus Cumhuriyeti
Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Ko-
runmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanması-
nın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı**

MADDE 1. — Dışışleri Komisyonu
metninin 1 inci maddesi Komisyonumuzca ay-
nen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Dışışleri Komisyonu
metninin 2 nci maddesi Komisyonumuzca ay-
nen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Dışışleri Komisyonu
metninin 3 üncü maddesi Komisyonumuzca
aynen kabul edilmiştir.

TUNUS CUMHURİYETİ İLE TÜRKİYE CUMHURİYETİ ARASINDA YATIRIMLARIN KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE KORUNMASINA İLİŞKİN ANLAŞMA

Tunus Cumhuriyeti ve Türkiye Cumhuriyeti (herbiri "Taraf" olarak)

Aralarında daha geniş kapsamlı ekonomik işbirliğini ve özellikle bir Tarafın vatandaş ve şirketlerinin diğer tarafın ülkesinde yatırım yapmalarını teşvik etme arzu ile,

Anılan yatırımların tabi olacağı uygulamalara ilişkin bir anlaşma akdinin, sermaye ve teknoloji akımı ile tarafların ekonomik gelişmesini teşvik edeceğine inanarak,

İstikrarlı bir yatırım ortamı meydana getirmek ve ekonomik kaynakların en etkin biçimde kullanılmasını sağlamak üzere, yatırımların adilane ve hakkaniyete uygun muameleye tabi tutulmasının gerektiğini kabul ederek,

Yatırımların teşviki ve karşılıklı korunması için bir anlaşma imzalanması kararıyla,
Aşağıdaki şekilde anlaşmaya varmışlardır :

MADDE I

1. — İşbu Anlaşmada :

(a) "şirket", bir Tarafın yürürlükteki kanun ve ilgili mevzuatına göre kurulmuş, teşekkül etmiş veya başka bir şekilde teşkil edilmiş şirketleri, iş ortaklıkları veya diğer teşekküller dahil bir hukukî varlığı ifade eder.

(b) "vatandaş" terimi bir Tarafın kanunlarına göre o Tarafın vatandaşı olan gerçek kişileri ifade eder.

(c) "yatırım" terimi bir Tarafın ülkesinde, onun yürürlükteki kanun ve ilgili mevzuatına göre tanınmış veya kabul edilmiş, mal varlığı özvarlık, borç, alacak, hizmet ve yatırım sözleşmeleri dahil, her türlü yatırımı ifade eder ve aşağıdakileri içerir :

(i) ipotek, ihtiyati haciz ve rehin gibi haklar dahil olmak üzere maddî ve gayrimaddi her türlü malvarlığı;

(ii) bir şirketi veya hisse senetlerini veya bir şirketteki başka menfaatleri veya malvarlığından doğan diğer menfaatleri;

(iii) bir para alacağını veya ekonomik değeri olan ve bir yatırımla ilişkili bulunan bir işlemin yapılması talebini;

(iv) telif hakları, patentler, markalar, ticarî ünvanlar, endüstriyel tasarımlar, ticarî sırlar, "know-how" ve peştemaliye dahil sınai mülkiyet hakları;

(v) kanun veya sözleşme ile elde edilen her türlü hak ve kanuna uygun olarak sağlanan tüm lisans ve izinler; ve

(vi) hasılatın ve kredi anlaşmalarından doğan anapara ve faiz ödemelerinin yeniden yatırımı.

(d) "hasılat"; kâr, temettü, sermaye kazancı, royalti ödemesi idarî ve teknik yardım veya başka ücret ödemeleri dahil, bir yatırımdan veya bir yatırımla ilgili olarak elde edilen bir meblağı ifade eder.

(e) "ilgili faaliyetler", işin yürütülmesi, sözleşmelerin yapılması, ifası ve infazı, fikri ve sınai mülkiyet hakları dahil her türlü malın iktisabı, kullanımı, korunması, tasarrufu fonların ödünç alınması, hisse senetlerinin satın alınması ve ihraç edilmesi ve ithalatta döviz satın alınması için şirketlerin şubelerin, temsilciliklerin, büroların, fabrikaların veya diğer tesislerin organizasyonu, kontrolü işletilmesi, bakımı ve tasfiyesini ifade eder.

2. — Mal varlıklarının yatırımı veya yeniden yatırımı biçiminde herhangi bir değişiklik, bunların yatırım olma niteliğini bozamaz.

MADDE II

1. — Taraflardan herbiri, üçüncü bir ülkenin vatandaşı ve şirketlerinin benzer yatırımlarına uygulanandan daha az elverişli olmamak kaydıyla ve kendi kanun ve ilgili mevzuatı çerçevesi içinde, kendi ülkesinde yatırımlara ve ilgili faaliyetlere izin verecektir.

2. — Taraflardan herbiri tesis olunan yatırımlara benzeri durumlardaki kendi vatandaşlarının ve şirketlerinin yatırımları ile üçüncü bir ülke vatandaşı ve şirketlerinin yatırımlarına uyguladığı muameleden hangisi en elverişli ise, ondan daha az elverişli olmayan bir muamele uygulayacaktır.

3. — Yabancıların ülkeye giriş, geçici ikamet ve istihdamla ilgili mevzuatına uygun olarak :

(a) taraflardan herbirinin vatandaşlarının, kendilerinin veya kendilerini istihdam eden ilk tarafın şirketinin önemli bir miktar sermaye veya başka kaynak taahhüdünde bulunduğu veya bulunmak üzere olduğu yatırımın kurulması, geliştirilmesi idaresi amacıyla veya işletilmesi için tavsiyede bulunmak üzere diğer Tarafın ülkesine girmesine ve kalmasına izin verilecektir.

(b) bir tarafın kanun ve ilgili mevzuatına uygun olarak kurulan ve karşı Tarafın vatandaşı veya şirketlerinin yatırımları olan şirketler, seçtikleri üst düzey idarî personeli, tabiyetleri ne bakılmaksızın istihdam etmeye mezun olacaklardır.

4. — Bu maddenin hükümleri, Âkit Taraflardan herhangi birinin taraf olduğu aşağıda belirtilen anlaşmalar bakımından geçerli olmayacaktır :

(a) mevcut veya gelecekteki herhangi bir gümrük birliğine, bölgesel ekonomik teşkilatlarla ilişkin olanlar veya benzeri uluslararası anlaşmalar.

(b) tamamen ya da büyük ölçüde vergilendirmeye ilişkin olanlar.

(c) karşılıklı sınır ticaretini kolaylaştırmak amacıyla yapılan ikili anlaşmalar.

MADDE III

1. — Yatırımlar, kamu yararı amacı ile yapılacaklar dışında, ayırım gözetmeyecek biçimde, yeterli ve etkin tazminatın zamanında ödendiği ve yürürlükteki mevzuata ve Madde II (2)'de konu edilen genel prensiplere uygun olarak hareket edildiği haller dışında dolaylı veya doğrudan doğruya kamulaştırılmayacak veya devletleştirilmeyecek ya da kamulaştırma veya devletleştirmeye ("kamulaştırma") eşit işlemlere tabi tutulmayacaktır.

2. — Tazminat, kamulaştırılan yatırımın kamulaştırma işleminin yapıldığı veya öğrenildiği tarihteki efektif değerine eşit olacaktır. Tazminat gecikmeksizin ödenecek, tamamiyle nakte çevrilebilecek ve serbestçe transfer edilebilecektir.

3. — Bir Tarafın vatandaşları veya şirketleri, yatırımlarının karşı Tarafın memleketinde savaş, ayaklanma, iç karışıklıklar veya benzeri olaylar yüzünden zarara uğramaları halinde; o ülke tarafından böyle bir durumda kendi veya üçüncü bir ülke vatandaşları veya şirketlerine uygulanacak muameleden daha az elverişli şartlarda olmamak kaydıyla, hangisi daha elverişli ise o muameleye tabi tutulacaktır.

MADDE IV

1. — Taraflardan herbiri, kanun ve ilgili mevzuatına uygun olarak, bir yatırım ile ilgili bütün transferlerin kendi ülkesinden içeri ve dışarı serbestçe ve makul olmayan bir gecikme ol-

maksızın gerçekleştirilmesine izin verecektir. Bu transferler : (a) hasılatı; (b) Madde III çerçevesinde tazminatı; (c) bir yatırım anlaşmasında doğan ödemeleri (d) yatırımın bütününe veya bir kısmının satışı veya tasfiyesinden elde edilenleri kapsar.

2. — Transferler her iki Âkit Tarafın Merkez Bankalarının tanıdığı herhangi bir konvertibl para birimi ile transfer tarihindeki döviz kuru üzerinden yapılacaktır.

3. — Yukarıdaki 1 ve 2 nci paragraflardaki hükümlere rağmen, taraflardan her biri : (a) bu madde uyarınca izin verilen transferlerin, ilgili tarafça gecikmeksizin tamamlanmak ve 1 ve 2 nci paragraflardaki hakların özüne halel getirmemek kaydı ile, nasıl yapılacağına ilişkin usulleri öngören; (b) döviz transferlerinin rapor edilmesini gerektiren; (c) uygulanabilir vergileri ihdas eden kanun ve kararları muhafaza edebilirler. Ayrıca, taraflardan herbiri, kanunların eşitlikle, ayırım gözetmeksizin ve iyi niyetle uygulamak suretiyle, yatırımların alacaklılarının haklarının korunmasını veya mahkeme kararlarının yerine getirilmesini sağlar.

MADDE V

Eğer bir Âkit Taraf yatırımcısının yatırımları, ticarî olmayan risklere karşı kanunî bir sistem dahilinde sigortalı olmuşsa, sigortalayanın sigorta anlaşmasının şartlarından ileri gelen haliyetini diğer Âkit Tarafça tanıyacaktır.

Sigortalayan, yatırımcının sahip olacağı haklar dışında hiçbir hakka sahip olmayacaktır.

Bir Âkit Taraf ile sigortalayan arasındaki uyumsuzluklar, bu Anlaşmanın VII nci maddesi hükümlerine göre çözümlenecektir.

MADDE VI

Taraflar, Anlaşma ile ilgili herhangi bir uyumsuzluğu çözümlemek veya Anlaşmanın uygulanması veya yorumlanmasına ilişkin herhangi bir hususu görüşmek için, Taraflardan birinin talebi üzerine vakit geçirmeden istişarede bulunmayı kabul ederler.

MADDE VII

Bir Âkit Tarafın vatandaş veya şirketi ile diğer Âkit Taraf arasında, diğer Âkit Tarafın ülkesindeki bir yatırımla ilgili uyumsuzluk şu şekilde çözümlenir;

1. — Bir Taraf ile diğer Tarafın vatandaş veya şirketi arasında yatırım uyumsuzluğu çıkması halinde; uyumsuzluk öncelikle, iyi niyetle girişilecek müzakere ve görüşmelerle çözümlenmeye çalışılacaktır. Eğer bu müzakere ve görüşmeler başarısız olursa sözkonusu vatandaş veya şirket ile diğer Tarafın karşılıklı olarak üzerinde mutabık kalacakları, bağlayıcı olmayan üçüncü taraf usulleriyle uyumsuzluk giderilebilir. Eğer uyumsuzluk yukarıdaki usullerle çözümlenmezse, daha önceden kararlaştırılmış herhangi bir usule uygun olarak çözüm için bir mercie sunulacaktır.

2. — (a) ilgili vatandaş veya şirket, aşağıdaki şartlara uymak koşulu ile uyumsuzluğun ortaya çıkmasından itibaren bir yıl geçtikten sonra herhangi bir zamanda, uyumsuzluğun tahkim yoluyla çözümlenmesi için Uluslararası Yatırım Uyuşmazlıkları Çözümü Merkezi (Merkez)'ne başvurmayı seçtiğini yazılı olarak bildirebilir :

(i) Uyuşmazlık herhangi bir nedenle, önceden kararlaştırılmış, uygulanabilir uyumsuzluk çözümlenme kurallarına göre çözümlenmek üzere vatandaş veya şirket tarafından herhangi bir mercie sunulmamış olmalıdır; ve

(ii) ilgili vatandaş veya şirket, uyuşmazlığı, uyuşmazlığa taraf olan Tarafın adlı veya idarî mahkemelerine veya yetkili başka yargı organları huzuruna getirmemiş olmalıdır.

(b) Bu şekilde Taraflardan her biri, yatırım uyuşmazlığının, tahkim yoluyla çözülmesi için Merkeze başvurulmasına muvafakat etmektedir.

c) Bu gibi uyuşmazlıklarda tahkim, Devletler ile Diğer Devletlerin Vatandaşları Arasındaki Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü Sözleşmesi'nin hükümleri ve Merkez'in "Tahkim Kuralları" çerçevesinde yapılacaktır.

MADDE VIII

1. — Taraflar, işbu Anlaşmanın yorumu veya uygulaması konusunda aralarında vaki olan herhangi bir uyuşmazlığı iyi niyet ve işbirliği ruhu içinde, çabuk ve adil bir şekilde çözümlemeye çalışacaklardır. Bu bakımdan, Taraflar bu gibi çözümlere varmak için doğrudan müzakerelelerde bulunmayı kabul ederler. Bu müzakereler başarısızlıkla sonuçlanırsa, Taraflardan herhangi birinin talebi üzerine, uyuşmazlık uluslararası hukukun uygulanabilir kurallarına göre bağlayıcı karar verilmesi için tahkime götürülebilir.

2. — Talebin tebellüğünden itibaren iki ay içinde, her bir Taraf birer hakem tayin edecek ve bu iki hakem, üçüncü bir devletin vatandaşı olan üçüncü bir hakemi Başkan olarak seçeceklerdir. Taraflardan biri belirtilen zaman içinde bir hakem tayin edemezse, karşı Taraf, Uluslararası Adalet Divanı'nın Başkanından bu tayini yapmasını talep edebilir.

3. — Tahkim Kurulunun bu Anlaşmanın diğer hükümleriyle bağdaşacak şekilde usul kuralları üzerinde anlaşması için, Başkanın seçim tarihinden itibaren, üç aylık bir süresi olacaktır. Böyle bir anlaşma olmadığı takdirde, Tahkim Kurulu Uluslararası Adalet Divanı Başkanından genellikle benimsenen uluslararası tahkim kurallarını dikkate alarak usul kurallarını tayin etmesini talep edecektir.

4. — Tahkim isteyen Tarafın uyuşmazlığı doğrudan ve anlamlı istişare ile çözümlemeye çalışmış olduğunun tespiti üzerine Tahkim Kurulu uyuşmazlığın esasları üzerinde tahkim görevine başlar.

5. — Kurul, duruşmanın tamamlanmasını izleyen iki ay içinde oy çokluğu ile kararını verecektir, karar, kesin ve bağlayıcı olacaktır.

6. — Başkan ve diğer hakemlerce yapılan masraflar ve diğer tahkim giderleri Taraflarca eşit olarak ödenecektir. Bununla birlikte, Tahkim Kurulu giderlerin daha yüksek bir oranının Taraflardan biri tarafından ödenmesine resen karar verebilir.

7. — Bu madde, Madde VII uyarınca Merkez'e sunulmuş ve halen Merkez'de çözüm bekleyen bir uyuşmazlığa uygulanacaktır.

MADDE IX

1. — Bu Anlaşma, tarafların herhangi birinin kamu düzeni ve ahlakî değerlerin korunması, uluslararası barışın ve güvenliğin sağlanması ve sürdürülmesi ya da kendi temel güvenliğinin korunmasına ilişkin yükümlülüklerinin yerine getirilmesi için gerekli önlemler almasını engellemez.

2. — Bu Anlaşma, Tarafların yatırımların tesisi için özel formaliteler tayin etmesine mani değildir; ancak, bu formaliteler Anlaşmadan doğan hakların özüne zarar vermeyecektir.

MADDE X

1. — Bu Anlaşma onay belgelerinin teatisinin tamamlanmasından otuz gün sonra yürürlüğe girecektir. Bu Anlaşma on yıllık bir süre için yürürlükte kalacak ve bu maddenin 2 nci paragrafına göre sona erdirilmedikçe yürürlükte kalmaya devam edecektir. Anlaşma, ilgili

Âkit Tarafın kanun ve ilgili mevzuatına göre tanıdığı ya da kabul ettiği mevcut yatırımlara ve bu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden önce yapılmış yatırımlara da uygulanacaktır.

2. — Taraflardan herbiri, yazılı olarak diğer Tarafa bir yıl önceden feshi ihbarda bulunarak, Anlaşmayı, başlangıç süresi olan on yılın bitiminde veya bundan sonra her an sona erdirebilir.

3. — Bu Anlaşma Taraflar arasında yazılı bir anlaşma ile değiştirilebilir. Herhangi bir değişiklik, Taraflardan her birinin, diğer Tarafa değişikliğin yürürlüğe girmesi için gerekli tüm dahili formaliteleri tamamladığını bildirmesi üzerine, yürürlüğe girecektir.

4. — Bu Anlaşmanın son bulmasından önce yapılan veya iktisap edilen yatırımlar ve bu Anlaşmanın bir başka surette uygulandığı yatırımlarla ilgili olarak, Anlaşmanın diğer tüm maddelerinin hükümleri, söz konusu sona erme tarihinden itibaren ilave bir on yıl daha yürürlükte kalacaktır.

Bu Anlaşmayı Tarafların tam yetkili temsilcileri imzalamışlardır.

Türkçe, Arapça ve İngilizce dillerinde ve her metin aynı derecede geçerli olmak üzere İstanbul'da 29 Mayıs 1991 tarihinde akdedilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti
Hükümeti Adına

Tunus Cumhuriyeti
Hükümeti Adına

